

	Atenció/Intervenció psicològica a familiars a les unitats de crítics	Cod: DI-MIV-PRD-1150
		Versió: 1a
		Data 1a versió: 2022
		Data versió vigent: març 2022

1. Objectiu

Els **objectius generals** de l'atenció/intervenció psicològica amb les famílies dels pacients ingressats/des a les unitats de crítics van orientats a:

- Proporcionar recolzament emocional durant tot l'ingrés del pacient i especialment en moments de crisis.
- Oferir pautes d'autocura i estratègies d'afrontament saludables.
- Facilitar eines per integrar l'experiència viscuda.

Els **objectius específics** de l'atenció psicològica a la família del pacient ingressat/da a les unitats de crítics es poden classificar en quatre moments temporals i van dirigides:

- Ingrés a la unitat de crítics (intervenció en crisi)

- Prestar orientació i recolzament emocional
- Manegar del canvi de rols familiars
- Psicoeducar (ensenyar pautes d'autocura i estratègies d'afrontament saludables)
- Informar i comunicar de males notícies

- Durant l'estada a la unitat de crítics

- Acompanyar, orientar i recolzar emocionalment
- Acompanyar en la cura dels vincles i el maneig del canvi de rols familiars durant el procés que el/la familiar està ingressat
- Continuar amb pautes d'autocura i estratègies d'afrontament saludables.
- Integrar les experiències viscudes
- Detectar precoçment possibles psicopatologies

- Finals de vida:

- Acompanyar en el procés de final de vida
- Orientar i acompanyar en l'acomiadament
- Comunicar males notícies a tercers

- A l'alta de la unitat de crítics

- Tancar la intervenció a la unitat de crítics.
- Seguir a la família en pacients de llarga estada que presentin Síndrome Post-UCI (PICS-F), si s'escau.
- Mantenir la comunicació oberta, si s'escau, per l'orientació a demandes en cas de necessitat d'altres recursos.

	Atenció/Intervenció psicològica a familiars a les unitats de crítics	Cod: DI-MIV-PRD-1150
		Versió: 1a
		Data 1a versió: 2022
		Data versió vigent: març 2022

2. Àmbit d'aplicació

Aquest procediment està dirigit als familiars més propers de tots els pacients ingressats a les unitats de l'Àrea del Malalt Crític de l'HUB (principalment parelles, pares i mares, i fills i filles), en especial per aquelles persones que es poden trobar en algun dels supòsits següents:

- Situacions d'ingrés emergent amb mal pronòstic vital
- Acompanyament a la comunicació de males notícies
- Acompanyament en inici de processos de dol
- Atenció de llarga estada a les unitats de crítics
- Recolzament al familiar del pacient amb Síndrome post UCI

3. Àrees implicades en la implantació

Àrea del malalt Crític

4. Procés de referència

No procedeix

5. Descripció del procediment

- Presentació

Es realitza un primer contacte amb la família, ja sigui via telefònica o de manera presencial, on es presenta la psicòloga i s'explica quin és el servei d'acompanyament que s'ofereix, posant-se a la seva disposició per si el necessitessin en qualsevol moment.

Registre del contacte, independentment de si la família accepta el servei o no.

- Comunicació de males notícies

L'objectiu és minimitzar l'impacte que aquesta comunicació pot generar en la persona que ho rep. Poder comunicar d'una manera ordenada, amb un procés d'escolta activa i connectat amb la compassió per l'impacte que tindrà en qui ho rep.

Acompanyament dels familiars directes en el moment de la notificació de la notícia o després de la notificació.

- Informació de males notícies

Ajudar i orientar als familiars referents que han rebut la mala notícia a transmetre-la de la manera que sigui menys impactant per a qui ho rep. Poder donar pautes, per

	Atenció/Intervenció psicològica a familiars a les unitats de crítics	Cod: DI-MIV-PRD-1150
		Versió: 1a
		Data 1a versió: 2022
		Data versió vigent: març 2022

contextualitzar la millor manera de fer-ho i que pugui donar seguretat tant al qui dona la notícia, com qui la rep.

- Acompanyament al final de vida

L'acompanyament va orientat a gestionar, regular i facilitar l'acomiadament de manera presencial del familiar en aquest darrer moment.

També pot ser un acompanyament físic, si així ho precisen i ho demanen, al costat de la família i el pacient.

- Acomiadament

L'acomiadament està més orientat al simbolisme del que suposa acomiadar-se, amb aquells aspectes que els familiars volen transmetre al pacient al final de la vida. Facilitant la expressió d'emocions i connectant amb la pèrdua, que els facilitarà l'inici del dol.

- Seguiment

El seguiment, el tenim establert per als familiars que així ho volen i ho demanen, principalment pacients de més llarga estada, on les famílies estan a la espera diàriament de rebre la informació per part de l'equip assistencial, i que genera un estat d'angoixa elevat, a causa de la incertesa o pronòstic del procés.

L'acompanyament es centra en fer-nos presents i connectats, atenent les necessitats que puguin verbalitzar o detectant-ne d'altres que ells o elles, pel seu estat, no puguin adonar-se.

- Ventilació emocional

És una intervenció que es basa en la escolta activa, empàtica i compassiva de l'estat emocional de l'altre. Poder expressar de manera verbal les sensacions, emocions, creences, sentiments que estan apareixent en aquests moments.

- Pautes d'autocura

Se'ls hi ofereixen unes pautes que els/les ajudaran a regular l'estat del seu Sistema Nerviós Autònom (SNA). Principalment són pautes que tenen a veure amb funcions bàsiques vitals, com la son, l'alimentació, retorn a sensació de seguretat.

- Psicoeducativa

És una intervenció basada en la mentalització, ja què es centra en observar, detectar i explicar. Això pot anar dirigit a comportaments o conductes que es detectin, o també pot ser més genèric per donar contingut a allò que ja ha esdevingut o al que pot

	Atenció/Intervenció psicològica a familiars a les unitats de crítics	Cod: DI-MIV-PRD-1150
		Versió: 1a
		Data 1a versió: 2022
		Data versió vigent: març 2022

passar. Per exemple, funcionament del SNA, tipus de respiracions, reacció front l'estrès.

- Estratègies d'afrontament a l'estrès

Aquesta intervenció va orientada a que el familiar es faci conscient dels recursos i estratègies que està utilitzant, i connectar amb si li estan servint per estar més regulat i més tranquil. Si no fos així, poder reorientar a estratègies més adaptatives.

- Coordinació amb altres professionals

Si la família ho requereix, es realitzaran interconsultes amb altres equips, àrees i serveis dins de l'hospital, o coordinacions amb recursos de la xarxa.

- Intervenció Post-UCI:

Són intervencions adreçades a informar, orientar i deixar a les famílies connectades a altres serveis de la xarxa comunitària, segons la necessitat i demanda del familiar, (ex: grups de dol, treballadors/es socials, Associacions de familiars,...)

6. Recursos necessaris

- Telèfon de contacte
- Ordinador amb càmera per poder realitzar videotrucades
- Espai confortable i reservat per fer entrevistes
- Guies d'informació: (versió en català: <https://bit.ly/3rYhwt5>; versió en castellà: <https://bit.ly/3DJIM0P>)
- 1 Psicòleg/a

7. Documents relacionats

- Procediment HUB: Acol·lida a la família a la Unitat de Cures Intensives. 1a versió, vigent de 2021 (DI-MIV-PRD-1130)
- Via Clavero, G; Vallés Fructuoso, J; Uya Muntanya, J; Sanjuan Navais, M; Ruiz de Pablo, B; Nogueras Haro, J; Juan Lozano, S; González Pujol, A; González Barrera, L; Gisbert Brull, X; Farigola Munuera, E; de la Cueva Ariza, L. Guía de Información a los Familiares del Paciente Crítico. Disponible en: (versió en català: <https://bit.ly/3rYhwt5>; versió en castellà: <https://bit.ly/3DJIM0P>)

	Atenció/Intervenció psicològica a familiars a les unitats de crítics	Cod: DI-MIV-PRD-1150
		Versió: 1a
		Data 1a versió: 2022
		Data versió vigent: març 2022

8. Bibliografia

- Davidson JE, Aslakson RA, Long AC, Puntillo KA, Kross EK, Hart J, et al. Guidelines for Family-Centered Care in the Neonatal, Pediatric, and Adult ICU. Crit Care Med. 2017 Jan;45(1):103-128. <https://doi.org/10.1097/CCM.0000000000002169>
- Parada, E. (Coord.) Psicología y Emergencia: Habilidades psicológicas en las profesiones de socorro y emergencias. 2a Edición. Bilbao. Ed. Desclée de Brouwer. 2009
- Regaira-Martínez E, García-Vivar C. El proceso de información a los familiares en las unidades de cuidados intensivos: una revisión narrativa. Enf Intensiva. 2021; 32 (1):18-36. <https://doi.org/10.1016/j.enfi.2019.11.004>
- Velasco JM, Heras G. Humanizing Intensive Care: From Theory to Practice. Crit Care Nurs Clin North Am. 2020;32(2):135-147. <https://doi.org/10.1016/j.cnc.2020.02.001>
- Nin N, Martin MC, Heras G. Humanizing Intensive Care: Toward a Human-Centered Care ICU Model. Crit Care Med. 2020 Mar;48(3):385-390. <https://doi.org/10.1097/CCM.0000000000004191>
- Gilbert P. Terapia Centrada en la Compasión Biblioteca de Psicología. Bilbao. Ed. Desclée de Brouwer 2015.
- Neff, K, Germer Ch. Mindfulness y Autocompasión. Ed. Bilbao. Desclee de Brouwer. 2020
- Porges S. Guia de Bolsillo de la Teoría Polivagal. El poder transformador de sentirse seguro. Ed. Eleftheria. 2018
- Porges S, Dana D. Aplicaciones Clínicas de la teoria polivagal. Bilbao. Ed. Eleftheria. 2019
- Schwartz R. Sistemas de Familia Interna. Ed. Eleftheria. 2015
- Velasco JM, Alonso-Ovies A, Heras G, Zaforteza C. Equipo de investigación del Proyecto HUCI (Humanizando los Cuidados Intensivos). Principales demandas informativas de los familiares de pacientes ingresados en Unidades de Cuidados Intensivos. Med Intensiva. 2018;42(6):337-345. <https://doi.org/10.1016/j.medin.2017.09.007>

	Atenció/Intervenció psicològica a familiars a les unitats de crítics	Cod: DI-MIV-PRD-1150
		Versió: 1a
		Data 1a versió: 2022
		Data versió vigent: març 2022

12. Unidad de Crisis de Barcelona (UTCCB). Como Explicar la muerte a los niños.
<http://www.utccb.net/guias-y-pautas/como-explicar-la-muerte-a-los-ninos.htm>
(Última consulta març 2022)
13. Unidad de Crisis de Barcelona (UTCCB) PAP en niños de 0 a 3 años.
<http://www.utccb.net/guias-y-pautas/primeros-ayudamientos-psicologicos-en-ninos-de-0-a-3-anyos.htm> (Última consulta març 2022)
14. Unidad de Crisis de Barcelona (UTCCB). PAP en niños de 3 a 6 años.
<http://www.utccb.net/guias-y-pautas/primeros-ayudamientos-psicologicos-en-ninos-de-3-a-6-anyos.htm> (Última consulta març 2022)
15. Unidad de Crisis de Barcelona (UTCCB). PAP en niños de 6 a 10 años.
<http://www.utccb.net/guias-y-pautas/primeros-ayudamientos-psicologicos-en-ninos-de-6-a-10-anyos.htm> (Última consulta març 2022)
16. Centre d'Urgències i Emergències Socials (CUESB) Com comunicar la mort d'una persona propera als infants?
<https://ajuntament.barcelona.cat/dretsocials/sites/default/files/arxius-documents/comunicar-mort-infants-cuesb.pdf> (Última consulta març 2022)
17. Velasco JM, Escudero D, Ortega A. Cap. 11. UCI de puertas abiertas. Flexibilización de los horarios de visita. En: Heras La Calle G (coord.). Humanizando los Cuidados Intensivos: presente y futuro centrado en las personas. Distribuna 2017.

9. Normatives relacionats

No procedeix

10. Avaluació

- N° de famílies amb oferiment d'intervenció psicològica
- N° de familiars amb intervenció psicològica
- Satisfacció amb la intervenció. Es passaran els següents qüestionaris de satisfacció:
<https://docs.google.com/forms/d/1oF-0Tn00SQBVFKz7T4cYzRSPrrGECLqnN3kOt9LLI6k/edit> (Català)
<https://docs.google.com/forms/d/1F0jX7INNwsKWUeqPgoDtGhIdPj9hV6hGpL7Yrzfzua/edit> (Castellà)

	Atenció/Intervenció psicològica a familiars a les unitats de crítics	Cod: DI-MIV-PRD-1150
		Versió: 1a
		Data 1a versió: 2022
		Data versió vigent: març 2022

11. Elaborat per

Estel Salomó Jornet, psicòloga clínica. Àrea Malalt Crític

12. Validat per

Gemma Via Clavero, infermera clínica. Àrea Malalt Crític.

Rafael Justel García, cap d'Àrea. Àrea Malalt Crític.

Joan Sabaté Riera, cap clínic Servei Medicina Intensiva

13. Aprovat per

Grup ARES i Qualitat i Seguretat clínica.

14. Data prevista de revisió

2026

15. Control de versions

Control de versions		
N. versió	Data	Descripció modificació
1a versió	Març 2022	Creació